

การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองที่ คุ้มการวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตร จากเอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือครูและแผนการสอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ว่ามีเนื้อหากล่าวถึงลักษณะ ความเป็นพลเมืองคืออะไร และมากน้อยเพียงใด

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้ตัวเลข และตัวอักษร แทน ความหมายของข้อความดังต่อไปนี้

1. ประเภทเนื้อหาสาระ 1, 2, 3, ... 7 หมายถึงการแบ่งลักษณะของ เนื้อหาสาระออกเป็น 7 ประเภท เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1.1 ประเภทเนื้อหา 1 หมายถึง ข้อเท็จจริง และความรู้ธรรมดา

1.2 ประเภทเนื้อหา 2 หมายถึง ความคิดรวบยอด

1.3 ประเภทเนื้อหา 3 หมายถึง หลักการ

1.4 ประเภทเนื้อหา 4 หมายถึง การแก้ปัญหา

1.5 ประเภทเนื้อหา 5 หมายถึง การคิดสร้างสรรค์

1.6 ประเภทเนื้อหา 6 หมายถึง ความสามารถและทักษะทางกาย

1.7 ประเภทเนื้อหา 7 หมายถึง เจตคติและค่านิยม

2. ลักษณะพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองดี ก, ข, ค หมายถึงการแบ่ง พฤติกรรมของลักษณะความเป็นพลเมืองดี เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 2.1 พหุติกรรมที่ฟังมีตนเอง แทนด้วยอักษร ก
- 2.2 พหุติกรรมที่ฟังมีผู้อื่น แทนด้วยอักษร ข
- 2.3 พหุติกรรมที่ฟังมีทั้งตัวเองและผู้อื่น แทนด้วย

อักษร ค

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอจำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่ปรากฏในหลักสูตร คู่มือครู และแผนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ ศึกษารายละเอียด และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 จัดลำดับลักษณะความเป็นพลเมืองดีในแต่ละแหล่งข้อมูล ซึ่งพิจารณาจากความถี่ของข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

- 2.1 จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
- 2.2 จากคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 2.3 จากคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 3 เสนอประเภทของเนื้อหาสาระที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี และประเภทของพหุติกรรมที่ฟังมี ของลักษณะความเป็นพลเมืองดี ศึกษารายละเอียด

ในแต่ละตอนจะทำการบรรยายประกอบตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1

จำนวนเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี

1. ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
2. ในคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. ในคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีวิเคราะห์จากเนื้อหาใน
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	กลุ่มประสบการณ์				รวม	ร้อยละ
	ทักษะ	สน.	สปช.	การงาน		
1. ความรับผิดชอบ	1	4	3	2	10	6.66
2. ความซื่อสัตย์	-	4	-	-	4	2.66
3. รักษาระเบียบวินัย	1	6	2	1	10	6.66
4. มีสติ สัมผัสปัญญา	-	4	3	1	8	5.33
5. มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการ ประพฤติดีก	-	3	-	-	3	2.00
6. มีความขยันหมั่นเพียร	-	1	-	1	2	1.33
7. ประหยัด	-	-	1	2	3	2.00
8. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	1	1	-	-	2	1.33
9. มีความกล้าหาญ อดทน	2	3	1	-	6	4.00
10. ใฝ่หาความรู้ และความจริง	3	-	1	-	4	2.66
11. มีค่านิยมที่ถูกต้อง	-	1	1	-	2	1.33
12. ประกอบอาชีพที่สุจริต	-	2	1	1	4	2.66
13. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1	8	-	1	10	6.66
14. กระตือรือร้นและมุ่งมั่น	-	-	-	-	-	-
15. ใช้เวลาเป็นประโยชน์	2	-	-	2	4	2.66
16. วางแผนในการทำงาน	1	-	1	-	2	1.33
17. มีสุขภาพจิตดี	-	4	-	-	4	2.66
18. รักความสะอาด	1	2	1	2	6	4.00
19. พึ่งตนเอง	-	-	1	1	2	1.33
20. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย	1	3	-	-	4	2.66
21. มีความสามัคคี	-	3	2	-	5	3.33

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	กลุ่มประสบการณ์				รวม	ร้อยละ
	ทักษะ	สนน.	สปร.	การงาน		
22. มีความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม	-	2	1	-	3	2.00
23. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	-	3	1	-	4	2.66
24. มีความเมตตากรุณา	-	1	-	-	1	0.66
25. มีความกตัญญูกตเวที	-	1	-	-	1	0.66
26. เป็นสุภาพชน	2	4	1	-	7	4.66
27. มีความยุติธรรม	-	1	-	-	1	0.66
28. ความมีเหตุผล	9	5	1	-	15	10.00
29. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว	-	1	-	-	1	0.66
30. มีมนุษยสัมพันธ์	3	1	1	-	5	3.33
31. ท่อตันและไม่ลองสิ่งเสพติด	-	1	-	-	1	0.66
32. รู้จักใช้และสงวนรักษาสาธารณสมบัติทรัพย์สินกรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	-	2	1	-	3	2.00
33. เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี	-	1	2	1	4	2.66
34. ตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วมทางการเมือง	-	-	-	-	-	-
35. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	-	1	3	-	4	2.66
36. มีความภูมิใจในความเป็นไทย	-	4	1	2	5	3.33
รวม	28	77	30	15	150	

หมายเหตุ "ทักษะ" หมายถึง กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ได้แก่ คณิตศาสตร์

และภาษาไทย

"สนน." หมายถึง กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

"สปช." หมายถึง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

"การงาน" หมายถึง กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ได้เสนอเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีเกือบครบทุกลักษณะ ยกเว้นลักษณะความเป็นพลเมืองดีในข้อที่ 14 (กระตือรือร้นและมุ่งมั่นอนาคต) และข้อที่ 34 (ตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วมในทางการเมือง) เท่านั้น ที่ไม่ปรากฏในเอกสารหลักสูตรนี้ สำหรับลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในเนื้อหาหลักสูตรมากที่สุด คือ ข้อที่ 28 (ความมีเหตุผล) ซึ่งมีความถี่ 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.00 ของความถี่ โดยส่วนรวมทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 1 (ความรับผิดชอบ) ข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) และข้อที่ 13 (มีความศรัทธาเริ่มสร้างสรรค์) ซึ่งค่าก็มีความถี่ 10 ครั้ง เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.66 ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 24 (มีความเมตตากรุณา) ข้อที่ 25 (มีความกตัญญูทุกเวที) ข้อที่ 27 (มีความยุติธรรม) ข้อที่ 29 (ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว) และข้อที่ 31 (ก่อความดีและไม่ลงสิ่งเสพติด) ซึ่งแต่ละข้อมีความถี่เพียงข้อละ 1 ครั้งเท่านั้น และลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่มีความถี่น้อยรองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 6 (มีความซื่อสัตย์สุจริต) ข้อที่ 8 (มีน้ำใจเป็นนักกีฬา) ข้อที่ 11 (มีค่านิยมที่ถูกต้อง) ข้อที่ 16 (วางแผนในการทำงาน) และข้อที่ 19 (พึ่งตนเอง) ซึ่งแต่ละข้อมีจำนวนความถี่ข้อละ 2 ครั้ง

สำหรับลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในแต่ละกลุ่มประสบการณ์นั้น ปรากฏดังนี้

กลุ่มทักษะ มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี จำนวน 13 ลักษณะ โดยมีลักษณะความเป็นพลเมืองดีข้อที่ 28 (ความมีเหตุผล) ความถี่มากที่สุด คือมีความถี่ 9 ครั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 10 (ไม่หาความรู้และความจริง) กับข้อที่ 30 (มีมนุษยสัมพันธ์) ซึ่งมีความถี่ข้อละ 3 ครั้ง นอกจากนี้ ลักษณะพลเมืองดีที่ปรากฏในกลุ่มทักษะส่วนมากจะมีความถี่เพียงลักษณะละ 1 ครั้ง ยกเว้นข้อที่ 9 (มีความกล้าหาญออกหน้า) ข้อที่ 15 (ใช้เวลาเป็นประโยชน์) และข้อที่ 26 (เป็นสุภาพชน) ซึ่งมีความถี่

ข้อละ 2 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี จำนวน 29 ลักษณะ ลักษณะที่ไม่ปรากฏเลยคือ ข้อที่ 7 (ประหยัด) ข้อที่ 10 (ไม่หาความรู้และความจริง) ข้อที่ 14 (กระตือรือร้นและมุ่งมั่น) ข้อที่ 15 (ใช้เวลาเป็นประโยชน์) ข้อที่ 16 (วางแผนในการทำงาน) ข้อที่ 19 (พึ่งตนเอง) และ ข้อที่ 34 (ตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วมทางการเมือง) ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่มีความดีสูงสุด คือข้อที่ 13 (มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์) ซึ่งมีความดี 8 ครั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) มีความดี 6 ครั้ง และข้อที่ 28 (ความมีเหตุผล) มีความดี 5 ครั้ง สำหรับลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏน้อยที่สุดในกลุ่มนี้ ได้แก่ ข้อที่ 6 (มีความซื่อสัตย์สุจริต) ข้อที่ 8 (มีน้ำใจเป็นนักกีฬา) ข้อที่ 11 (มีค่านิยมที่ถูกต้อง) ข้อที่ 24 (มีความเมตตา กรุณา) ข้อที่ 25 (มีความกตัญญู กตเวทิตา) ข้อที่ 27 (มีความยุติธรรม) ข้อที่ 29 (ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว) ข้อที่ 30 ข้อที่ 31 (ก่อสร้างและไม่หลงสิ่งเสพติด) ข้อที่ 33 (เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี) และข้อที่ 35 (มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์) ซึ่งลักษณะเหล่านี้มีความดีเพียงข้อละ 1 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี จำนวน 21 ลักษณะ ลักษณะที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 1 (มีความรับผิดชอบ) ข้อที่ 4 (มีสติสัมปชัญญะ) และข้อที่ 35 (มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์) ซึ่งมีความดีข้อละ 3 ครั้ง รองลงมาคือลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่มีความดีข้อละ 2 ครั้ง ได้แก่ ข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ข้อที่ 21 (มีความสามัคคี) และข้อที่ 33 (เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี) นอกจากนั้นเป็นลักษณะที่ปรากฏน้อยที่สุดคือมีความดีข้อละ 1 ครั้ง ได้แก่ ข้อที่ 7 (ประหยัด) ข้อที่ 9 (มีความกล้าหาญ อดทน) ข้อที่ 10 (ไม่หาความรู้และความจริง) ฯลฯ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี จำนวน 11 ลักษณะ ลักษณะที่ปรากฏ มีความดีข้อละ 2 ครั้ง และ 1 ครั้ง เท่านั้น ลักษณะที่มีความดี 2 ครั้ง ได้แก่ ข้อที่ 1 (มีความรับผิดชอบ) ข้อที่ 7 (ประหยัด) ข้อที่ 15 (ใช้เวลาเป็นประโยชน์) และข้อที่ 18 (รักษาความสะอาด) นอกจากนั้น

เป็นลักษณะที่มีความถี่ 1 ครั้ง จำนวน 7 ลักษณะ ได้แก่ ข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ข้อที่ 4 (มีสติ สัมปชัญญะ) ข้อที่ 6 (มีความระมัดระวัง) ฯลฯ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม จะเห็นว่ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มทักษะ และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตามลำดับ ซึ่งสรุปจำนวนลักษณะความเป็นพลเมืองดี และจำนวนความถี่ของแต่ละกลุ่มได้ ดังนี้

1. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มี 29 ลักษณะ และความถี่ 77 ครั้ง
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มี 21 ลักษณะ และความถี่ 30 ครั้ง
3. กลุ่มทักษะ มี 13 ลักษณะ และความถี่ 28 ครั้ง
4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มี 11 ลักษณะ และความถี่ 15 ครั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่วิเคราะห์จากเนื้อหาใน คู่มือครู และแผนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	กลุ่มประสบการณ์				รวม	ร้อยละ
	ทักษะ	สน.	สา/ช.	การงาน		
1. ความรับผิดชอบ	6	3	8	2	19	4.05
2. ความซื่อสัตย์	1	4	1	-	6	1.27
3. รักษาระเบียบวินัย	6	46	4	1	57	12.57
4. มีสติ สัมปชัญญะ	1	10	10	3	24	5.11
5. มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการ ประพฤติกิฉิ	1	3	-	-	4	0.85
6. มีความขยันหมั่นเพียร	2	4	2	2	10	2.13
7. ประหยัด	-	-	3	3	6	1.27
8. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	2	36	2	-	40	8.52
9. มีความกล้าหาญ ออกทน	4	16	1	-	21	4.47
10. ใฝ่หาความรู้และความจริง	3	-	3	2	8	1.70
11. มีค่านิยมที่ถูกต้อง	-	1	1	-	2	0.42
12. ประกอบอาชีพที่สุจริต	2	-	2	1	5	1.06
13. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3	27	-	1	31	6.60
14. กระตือรือร้นและมุ่งมั่น	-	-	-	-	-	-
15. ใช้เวลาเป็นประโยชน์	3	-	-	2	5	1.06
16. วางแผนในการทำงาน	1	-	1	-	2	0.42
17. มีสุขภาพจิตดี	-	3	2	-	5	1.06
18. รักความสะอาด	4	1	7	3	15	2.63
19. พึ่งตนเอง	-	-	3	1	4	0.85
20. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย	10	4	-	-	14	2.98
21. มีความสามัคคี	2	34	3	-	39	8.31

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	กลุ่มประสบการณ์				รวม	ร้อยละ
	ทักษะ	สนน.	สพช.	การงาน		
22. มีความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม	1	4	1	-	6	1.27
23. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3	1	3	1	8	1.70
24. มีความเมตตาากรุณา	1	1	2	-	4	0.85
25. มีความกตัญญูกตเวที	2	1	2	1	6	1.27
26. เป็นสุภาพชน	21	3	5	-	29	6.18
27. มีความยุติธรรม	-	1	-	-	1	0.21
28. ความมีเหตุผล	35	18	3	1	57	12.15
29. ขอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว	-	1	-	-	1	0.21
30. มีมนุษยสัมพันธ์	4	-	2	-	6	1.27
31. ก่อถำนและไม่ดองสิ่งเสพติด	-	1	-	-	1	0.21
32. รู้จักใช้และสงวนรักษาสาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	-	4	-	5	1.06
33. เป็นผู้ลิกและผู้บริโภคที่ดี	1	-	4	1	6	1.27
34. ตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วมทาง การเมือง	-	-	-	-	-	-
35. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	-	4	8	-	12	2.55
36. มีความภูมิใจในความเป็นไทย	1	3	4	-	8	1.70
รวม	121	232	91	25	469	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เสนอเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี เกือบครบทุกลักษณะ ยกเว้นลักษณะความเป็นพลเมืองดีข้อที่ 14 (กระตือรือร้นและมุ่งมั่นอนาคต) และข้อที่ 34 (ตระหนักสนใจ และมีส่วนร่วมในทางการเมือง) เท่านั้น ที่ไม่ปรากฏในคู่มือและแผนการสอน สำหรับลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด คือข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ความถี่ 59 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.57 ของจำนวนความถี่ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ข้อที่ 28 (ความมีเหตุผล) ความถี่ 57 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.15 และข้อที่ 8 (มีน้ำใจเป็นนักกีฬา) ความถี่ 40 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.52 ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 27 (มีความยุติธรรม) ข้อที่ 29 (ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว) และข้อที่ 31 (ต่อต้านและไม่ลงสิ่งเสพติด) ซึ่งแต่ละลักษณะมีความถี่เพียงข้อละ 1 ครั้งเท่านั้น

เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ จะปรากฏลักษณะความเป็นพลเมืองดี ดังนี้

กลุ่มทักษะ มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี 26 ลักษณะ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏมากที่สุด คือข้อที่ 28 (ความมีเหตุผล) ความถี่ 35 ครั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 26 (เป็นสุภาพชน) ความถี่ 21 ครั้ง ข้อที่ 20 (มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย) ความถี่ 10 ครั้ง ข้อที่ 1 (ความรับผิดชอบ) และข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ความถี่ข้อละ 6 ครั้ง ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏน้อยที่สุดในกลุ่มนี้ ความถี่เพียงลักษณะละ 1 ครั้ง มี 9 ลักษณะ ได้แก่ ข้อที่ 2 (ความซื่อสัตย์) ข้อที่ 4 (มีสติ สัมผัสปัญญา) ข้อที่ 5 (มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤติผิด) ฯลฯ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี 25 ลักษณะ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏมากที่สุด คือข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ความถี่ 48 ครั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 8 (มีน้ำใจเป็นนักกีฬา) ความถี่ 36 ครั้ง ข้อที่ 21 (มีความสามัคคี) ความถี่ 34 ครั้ง และข้อที่ 13 (มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์) ความถี่ 27 ครั้ง ส่วนลักษณะที่ปรากฏความถี่น้อยที่สุดในกลุ่มนี้ได้แก่ ข้อที่ 11 (มีค่านิยมที่ถูกต้อง) ข้อที่ 18 (รักความสะอาด) ข้อที่ 23 (มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่) ข้อที่ 24

(มีความเมตตากรุณา) ข้อที่ 25 (มีความกตัญญูกเวที) ข้อที่ 27 (มีความยุติธรรม) ข้อที่ 29 (ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว) และข้อที่ 31 (ต่อต้านและไม่หลงสิ่งเสพติด) ความถี่ข้อละ 1 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี 27 ลักษณะ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏมากที่สุด คือข้อที่ 4 (มีสติ สัมปชัญญะ) มีความถี่ 10 ครั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 1 (มีความรับผิดชอบ) และข้อที่ 35 (มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์) ความถี่ข้อละ 8 ครั้ง นอกจากนี้ ยังมีข้อที่ 18 (รักความสะอาด) ความถี่ 7 ครั้ง ส่วนลักษณะที่มีจำนวนความถี่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 2 (ความซื่อสัตย์) ข้อที่ 9 (มีความกล้าหาญ อดทน) ข้อที่ 11 (มีค่านิยมที่ถูกต้อง) ข้อที่ 16 (วางแผนในการทำงาน) และข้อที่ 22 (มีความเสียสละ และเห็นแก่ส่วนรวม) ความถี่เพียงข้อละ 1 ครั้งเท่านั้น

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี 15 ลักษณะ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏมากที่สุดได้แก่ ข้อที่ 4 (มีสติ สัมปชัญญะ) ข้อที่ 7 (ประหยัด) และข้อที่ 18 (รักความสะอาด) ความถี่ข้อละ 3 ครั้ง นอกจากนี้ เป็นลักษณะที่มีความถี่เพียงข้อละ 2 และ 1 ครั้ง สำหรับลักษณะที่มีความถี่เพียง 1 ครั้งได้แก่ ข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ข้อที่ 12 (ประกอบอาชีพที่สุจริต) ข้อที่ 13 (มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์) ฯลฯ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม จะพบว่า กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตามลำดับ ซึ่งปรากฏจำนวนลักษณะ และความถี่ ดังนี้

1. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มี 25 ลักษณะ ความถี่ 232 ครั้ง
2. กลุ่มทักษะ มี 26 ลักษณะ ความถี่ 121 ครั้ง
3. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มี 27 ลักษณะ ความถี่ 91 ครั้ง
4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มี 15 ลักษณะ ความถี่ 25 ครั้ง

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่วิเคราะห์จากเนื้อหา
ในคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	กลุ่มประสบการณ์				รวม	ร้อยละ
	ทักษะ	สน.	สพ.	การงาน		
1. ความรับผิดชอบ	13	17	6	4	40	6.02
2. ความซื่อสัตย์	-	7	2	-	9	1.35
3. รักษาระเบียบวินัย	1	70	2	10	83	12.50
4. มีสติ สัมผัสปัญญา	14	5	2	5	26	3.91
5. มีความละเอียดและ เกรงกลัวต่อ การประทุษร้าย	1	3	-	-	4	0.60
6. มีความขยันหมั่นเพียร	3	23	3	6	35	5.27
7. ประหยัด	3	-	2	8	13	1.95
8. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	3	20	1	-	24	3.61
9. มีความกล้าหาญ อดทน	2	70	2	2	76	11.44
10. ไม่หาความรู้และความจริง	3	-	-	1	4	0.60
11. มีค่านิยมที่ถูกต้อง	3	1	1	-	5	0.75
12. ประกอบอาชีพที่สุจริต	8	1	2	1	12	1.80
13. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1	20	-	3	24	3.61
14. กระตือรือร้นและมุ่งมั่น	-	-	-	-	-	-
15. ใช้เวลาเป็นประโยชน์	5	-	1	4	10	1.50
16. วางแผนในการทำงาน	1	-	1	-	2	0.30
17. มีสุขภาพจิตดี	-	5	-	-	5	0.75
18. รักความสะอาด	10	2	4	8	24	3.61
19. พึ่งตนเอง	-	-	6	1	7	1.05
20. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย	1	3	1	-	5	0.75
21. มีความสามัคคี	17	44	4	-	65	9.78

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะความเป็นพลเมืองที่	กลุ่มประชากร				รวม	ร้อยละ
	ทักษะ	สสน.	สปช.	การงาน		
22. มีความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม	-	2	1	-	3	0.45
23. มีความเอื้อเอื้อเอื้อแม่	2	16	1	1	20	3.01
24. มีความเมตตากรุณา	12	2	1	-	15	2.25
25. มีความกตัญญูกตเวที	-	-	3	1	4	0.60
26. เป็นสุภาพชน	10	4	4	1	19	2.86
27. มีความยุติธรรม	-	10	-	-	10	1.50
28. ความมีเหตุผล	27	5	1	1	34	5.12
29. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว	4	1	1	-	6	0.90
30. มีมนุษยสัมพันธ์	6	-	2	-	8	1.20
31. ก่อความและไม่ลงสิ่งเสพติด	-	1	-	-	1	0.15
32. รู้จักใช้และสงวนรักษาสาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	21	-	3	-	24	3.61
33. เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี	1	-	3	2	6	0.90
34. ตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วม ทางการเมือง	-	-	-	-	-	-
35. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	13	3	2	-	18	2.71
36. มีความภูมิใจในความเป็นไทย	9	12	2	-	23	3.46
รวม	194	347	64	59	664	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า คู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทุกกลุ่มประสบการณ์ ได้เสนอเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยส่วนรวม 34 ลักษณะ ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ไม่ปรากฏ มี 2 ลักษณะคือ ข้อที่ 14 (กระตือรือร้นและมุ่งมั่นอนาคต) และข้อที่ 34 (ตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏมากที่สุด คือข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ความถี่ 83 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.50 ของจำนวนความถี่ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 9 (มีความกล้าหาญ อดทน) ความถี่ 76 ครั้ง ร้อยละ 11.44 ข้อที่ 21 (มีความสามัคคี) ความถี่ 65 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.78 ข้อที่ 1 (ความรับผิดชอบ) ความถี่ 40 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.02 และข้อที่ 6 (มีความขยันหมั่นเพียร) ความถี่ 35 ครั้ง ร้อยละ 5.27 ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 31 (ต่อต้านและไม่สองสิ่งเสพติด) ซึ่งมีความถี่เพียง 1 ครั้ง ที่มีความถี่น้อยรองลงมาคือข้อที่ 16 (วางแผนในการทำงาน) ความถี่ 2 ครั้ง และข้อที่ 22 (มีความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม) ความถี่ 3 ครั้ง

เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ จะปรากฏลักษณะความเป็นพลเมืองดีในเนื้อหาแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มทักษะ มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี 27 ลักษณะ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่มีจำนวนความถี่มากที่สุดคือข้อที่ 28 (ความมีเหตุผล) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 32 (รู้จักใช้และสงวนรักษาสาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม) ความถี่ 21 ครั้ง ข้อที่ 21 (มีความสามัคคี) ความถี่ 17 ครั้ง และข้อที่ 4 (มีสติ สัมปชัญญะ) ความถี่ 14 ครั้ง ส่วนลักษณะที่ปรากฏน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งปรากฏความถี่เพียงลักษณะละ 1 ครั้ง ได้แก่ ข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ข้อที่ 5 (มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤติผิด) ข้อที่ 13 (มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์) ฯลฯ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีจำนวน 25 ลักษณะ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่มีความถี่มากที่สุดได้แก่ ข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) และข้อที่ 9 (มีความกล้าหาญ อดทน) ซึ่งมีจำนวนความถี่ข้อละ 70 ครั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 21 (มีความสามัคคี) ความถี่ 44 ครั้ง ส่วนลักษณะ

ที่ปรากฏน้อยที่สุดในกลุ่มนี้ ได้แก่ ข้อที่ 11 (มีค่านิยมที่ถูกต้อง) ข้อที่ 12 (ประกอบอาชีพสุจริต) ข้อที่ 29 (ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว) และข้อที่ 31 (ต่อต้านและไม่ลองสิ่งเสพคึก) ความถี่เพียงข้อละ 1 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี 28 ลักษณะ ลักษณะที่ปรากฏความถี่มากที่สุดคือ ข้อที่ 1 (ความรับผิดชอบ) และข้อที่ 19 (พึ่งตนเอง) ซึ่งมีจำนวนความถี่ข้อละ 6 ครั้ง รองลงมาคือ ข้อที่ 18 (รักษาสะอาด) ข้อที่ 21 (มีความสามัคคี) และข้อที่ 26 (เป็นสุภาพชน) ความถี่ข้อละ 4 ครั้ง ส่วนลักษณะที่ปรากฏน้อยที่สุดในกลุ่มนี้ ซึ่งปรากฏความถี่เพียงลักษณะละ 1 ครั้ง ได้แก่ ข้อที่ 8 (มีน้ำใจเป็นนักกีฬา) ข้อที่ 11 (มีค่านิยมที่ถูกต้อง) ข้อที่ 15 (ใช้เวลาเป็นประโยชน์) ฯลฯ จึงรายละเอียดในตารางที่ 3

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี จำนวน 17 ลักษณะ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏมากที่สุด คือ ข้อที่ 3 (รักษาระเบียบวินัย) ซึ่งมีความถี่ 10 ครั้ง รองลงมาคือ ข้อที่ 7 (ประหยัด) ข้อที่ 18 (รักษาสะอาด) ความถี่ข้อละ 8 ครั้ง และข้อที่ 6 (มีความขยันหมั่นเพียร) ความถี่ 6 ครั้ง ส่วนลักษณะที่ปรากฏน้อยที่สุด ความถี่เพียง 1 ครั้ง มี 7 ลักษณะ ได้แก่ ข้อที่ 10 (ไม่หาความรู้และความจริง) ข้อที่ 12 (ประกอบอาชีพสุจริต) ข้อที่ 19 (พึ่งตนเอง) ฯลฯ จึงรายละเอียดในตารางที่ 3

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะพบว่า ในคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งแต่ละกลุ่มปรากฏจำนวนลักษณะความเป็นพลเมืองดี และจำนวนความถี่ ดังนี้

1. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มี 25 ลักษณะ ความถี่ 347 ครั้ง
2. กลุ่มทักษะ มี 27 ลักษณะ ความถี่ 194 ครั้ง
3. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มี 28 ลักษณะ ความถี่ 64 ครั้ง
4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มี 17 ลักษณะ ความถี่ 59 ครั้ง

ตารางที่ 4 สรุป ลักษณะความเป็นพลเมืองที่ ที่ปรากฏในหลักสูตร คู่มือครู และแผนการสอน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

แหล่งข้อมูล	กลุ่มทักษะ		กลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัย		กลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต		กลุ่มการทำงานและ พื้นฐานอาชีพ	
	จำนวน ลักษณะ	ร้อยละ	จำนวน ลักษณะ	ร้อยละ	จำนวน ลักษณะ	ร้อยละ	จำนวน ลักษณะ	ร้อยละ
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521								
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2	13	36.11	29	63.55	21	50.53	11	30.55
คู่มือครู และแผนการสอน ชั้น ป.1	26	72.22	25	69.44	27	75.00	15	41.66
คู่มือครู และแผนการสอน ชั้น ป.2	27	75.00	25	69.44	26	77.77	17	47.22
ลำดับที่	3		1		2		4	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนรวมแล้ว ลักษณะความเป็นพลเมืองที่ปรากฏมากที่สุดในเรื่องของกลุ่มสร้างเสริม - ลักษณะนิสัย ซึ่งปรากฏจำนวนลักษณะดังนี้ ในหลักสูตรมี 29 ลักษณะ คู่มือครู และแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นละ 25 ลักษณะ รองลงมาคือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนกลุ่มที่ปรากฏน้อยที่สุด คือกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งปรากฏน้อยที่สุดในทุกแหล่งข้อมูล กล่าวคือในหลักสูตรมี 11 ลักษณะ ในคู่มือครูและ แผนการสอนชั้น ป.1มี 15 ลักษณะ และในคู่มือครู และแผนการสอนชั้น ป.2 มี 17 ลักษณะ

ตอนที่ 2 จักรลําคับลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในแต่ละแหล่งข้อมูล

ตารางที่ 5 แสดงลําคับความดีของลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่วิเคราะห์จากเนื้อหาในเอกสารหลักสูตร

หลักสูตรประถมศึกษา ชั้น ป.1-2			คู่มือครูและแผนการสอน ชั้น ป.1			คู่มือครูและแผนการสอน ชั้น ป.2		
ลําคับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความดี	ลําคับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความดี	ลําคับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความดี
1	ความมีเหตุผล	15	1	รักษาระเบียบวินัย	59	1	รักษาระเบียบวินัย	83
2	ความรับผิดชอบ	10	2	ความมีเหตุผล	57	2	มีความกล้าหาญ ออกทน	76
2	รักษาระเบียบวินัย	10	3	มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	40	3	มีความสามัคคี	65
2	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	10	4	มีความสามัคคี	39	4	มีความรับผิดชอบ	40
5	มีสติสัมปชัญญะ	8	5	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	31	5	มีความขยันหมั่นเพียร	35
6	เป็นสุภาพชน	7	6	เป็นสุภาพชน	29	6	ความมีเหตุผล	34
7	มีความกล้าหาญ ออกทน	6	7	มีสติสัมปชัญญะ	24	7	มีสติสัมปชัญญะ	26
7	รักความสะอาด	6	8	มีความกล้าหาญ ออกทน	21	8	มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	24
9	มีความสามัคคี	5	9	มีความรับผิดชอบ	19	9	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	24
9	มีมนุษยสัมพันธ์	5	10	รักความสะอาด	15	8	รักความสะอาด	24
9	มีความภูมิใจในความเป็นไทย	5	11	มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย	14	8	รู้จักใช้และสงวนสาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	24

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หลักสูตรประถมศึกษาชั้น ป.1-2				คู่มือครูและแผนการสอนชั้น ป.1		คู่มือครูและแผนการสอน ชั้น ป. 2		
ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความถี่	ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความถี่	ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความถี่
12	ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์	4	12	มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	12	12	มีความภูมิใจในความเป็นไทย	23
12	มีสุขภาพจิตดี	4	13	มีความขยันหมั่นเพียร	10	13	มีความเชื่อเพื่อเชื่อแม่	20
12	มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย	4	14	ใฝ่หาความรู้และความจริง	8	14	เป็นสุภาพชน	19
12	มีความเชื่อเพื่อเชื่อแม่	4	14	มีความเชื่อเพื่อเชื่อแม่	6	15	มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	18
12	มีความซื่อสัตย์	4	14	มีความภูมิใจในความเป็นไทย	8	16	มีความเมตตา กรุณา	15
12	ใฝ่หาความรู้และความจริง	4	17	เสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม	6	17	ประหยัด	13
12	ประกอบอาชีพสุจริต	4	17	มีความซื่อสัตย์	6	18	ประกอบอาชีพสุจริต	12
12	เป็นผู้นับถือและปฏิบัติหน้าที่	4	17	ประหยัด	6	19	ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์	10
12	มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	4	17	มีความกตัญญู กตเวทิตะ	6	19	มีความยุติธรรม	10

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หลักสูตรประถมศึกษาชั้น ป.1-2			คู่มือครูและแผนการสอนชั้น ป. 1			คู่มือครูและแผนการสอน ชั้น ป. 2		
ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความดี	ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความดี	ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	ความดี
21	มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤตินิค	3	17	มีมนุษยสัมพันธ์	6	21	มีความซื่อสัตย์	9
21	ประหยัด	3	17	เป็นผู้มีจิตและผู้บริหารที่ดี	6	22	มีมนุษยสัมพันธ์	8
21	เสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม	3	23	ประกอบอาชีพสุจริต	5	23	พึ่งตนเอง	7
21	รู้จักใช้และสงวนรักษาสาธารณสมบัติ ทรัพย์สิน ขรรษาติและสิ่งแวดล้อม	3	23	ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์	5	24	ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และรู้จักปรับตัว	6
25	มีความขยันหมั่นเพียร	2	23	มีสุขภาพจิตดี	5	24	เป็นผู้มีจิตและผู้บริหารที่ดี	6
25	มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	2	25	รู้จักใช้และสงวนสาธารณสมบัติ ทรัพย์สิน ขรรษาติและสิ่งแวดล้อม	5	26	มีค่านิยมที่ถูกต้อง	5
25	วางแผนในการทำงาน	2	27	มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤตินิค	4	26	มีสุขภาพจิตดี	5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หลักสูตรประถมศึกษาชั้น ป. 1-2			คู่มือครูและแผนการสอนชั้น ป. 1			คู่มือครูและแผนการสอน ชั้น ป. 2		
ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองที่	ความถี่	ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองที่	ความถี่	ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองที่	ความถี่
25	มีค่านิยมที่ถูกต้อง	2	27	พึ่งตนเอง	4	26	มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย	5
25	พึ่งตนเอง	2	27	มีความเมตตาากรุณา	4	29	มีความระอายเป็นเกรงกลัว ต่อการประพฤติผิด	4
30	มีความเมตตาากรุณา	1	30	มีค่านิยมที่ถูกต้อง	2	29	ไม่หาความรู้และความจริง	4
30	มีความกล้าแสดงออก	1	30	วางแผนในการทำงาน	2	29	มีความกล้าแสดงออก	4
30	มีความยุติธรรม	1	32	มีความยุติธรรม	1	32	เสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม	3
30	ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และรู้จักปรับตัว	1	32	ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และรู้จักปรับตัว	1	33	วางแผนในการทำงาน	2
30	ต่อต้านและไม่ลองสิ่งเสพยา	1	32	ต่อต้านและไม่ลองสิ่งเสพยา	1	34	ต่อต้านและไม่ลองสิ่งเสพยา	1
35	กระตือรือร้นและมุ่งมั่น	-	35	กระตือรือร้นและมุ่งมั่น	-	35	กระตือรือร้นและมุ่งมั่น	-
36	ตระหนัก สนใจ และมีส่วน ร่วมทางการเมือง	-	36	ตระหนัก สนใจ และมีส่วน ร่วมทางการเมือง	-	36	ตระหนัก สนใจ และมีส่วน ร่วมทางการเมือง	-

จากตารางที่ 5 แสดงถึงการเรียงลำดับความดี ของลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อหาในเอกสารหลักสูตร โดยเรียงลำดับความดีจากมากไปหาน้อย ซึ่งอธิบายแยกตามแหล่งข้อมูลได้ดังนี้

ลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ที่ปรากฏความดีมากที่สุด 5 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อยได้แก่ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ รักษาระเบียบวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีสติสัมปชัญญะ สำหรับลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่ปรากฏความดีน้อยที่สุด 5 ลำดับ เรียงจากน้อยที่สุดถึงน้อยมากตามลำดับ คือ ท่อตันและไม่หลงสิ่งเสพติด ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว มีความยุติธรรม มีความกตัญญู กตเวที และมีความเมตตากรุณา

ลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อหาในคู่มือครู และแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ปรากฏความดีมากที่สุด 5 ลำดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ รักษาระเบียบวินัย ความมีเหตุผล มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความสามัคคี และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่ปรากฏความดีน้อยที่สุด 5 ลำดับ เรียงจากน้อยที่สุดถึงน้อยมากตามลำดับ คือ ท่อตันและไม่หลงสิ่งเสพติด ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว มีความยุติธรรม วางแผนในการทำงาน และมีค่านิยมที่ถูกต้อง

ลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อหาในคู่มือครู และแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ปรากฏความดีมากที่สุด 5 ลำดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ รักษาระเบียบวินัย มีความกล้าหาญและอดทน มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่ปรากฏความดีน้อยที่สุด 5 ลำดับ เรียงจากน้อยที่สุดถึงน้อยมากตามลำดับ คือ ท่อตันและไม่หลงสิ่งเสพติด วางแผนในการทำงาน มีความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม มีความกตัญญูกตเวที และ ใฝ่หาความรู้และความจริง

โดยส่วนรวมแล้วจะพบว่า ลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีที่ปรากฏความดีมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ได้แก่ รักษาระเบียบวินัย มีความสามัคคี ความมีเหตุผล มีความกล้าหาญและอดทน และ มีความรับผิดชอบ สำหรับลักษณะที่

ปรากฏความถี่น้อยที่สุด 5 ลำดับ เรียงจากน้อยที่สุดไปหามากตามลำดับ ได้แก่
 ท้อค่านและไม่ลองสิ่งเสพติด วางแผนในการทำงาน ขอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จัก
 ปรับตัว มีค่านิยมที่ถูกต้อง และ มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤติดิ

ตารางที่ 6 แสดงการจัดลำดับของลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่วิเคราะห์
 จากเนื้อหาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือครู
 และแผนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ในระดับชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 1-2

ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	แหล่งข้อมูล			รวม	ร้อยละ
		หลักสูตร ป.1-2	คู่มือครู และแผนฯ ป.1	คู่มือครู และแผนฯ ป.2		
1	รักษาระเบียบวินัย	10	59	83	152	11.84
2	มีความสามัคคี	5	39	65	108	8.41
3	ความมีเหตุผล	15	57	34	106	8.26
4	มีความกล้าหาญ อุตุน	6	21	76	103	8.02
5	มีความรับผิดชอบ	10	19	40	69	5.37
6	มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	2	40	24	66	5.14
7	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	10	31	24	65	5.06
8	มีสติ สัมปชัญญะ	8	24	26	58	4.52
9	เป็นสุภาพชน	7	29	19	55	4.28
10	มีความขยันหมั่นเพียร	2	10	35	47	3.66
11	รักความสะอาด	6	15	24	45	3.50
12	ภูมิใจในความเป็นไทย	5	8	23	36	2.80
13	มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	4	12	18	34	2.65

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองที่	แหล่งข้อมูล			รวม	ร้อยละ
		หลักสูท ป.1-2	คู่มือครู และแผนฯ ป.1	คู่มือครู และแผนฯ ป.2		
14	รู้จักใช้และสงวนสาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่ง แวดล้อม	3	5	24	32	2.49
14	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4	8	20	32	2.49
16	มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย	4	14	5	23	1.79
17	ประหยัด	3	6	13	22	1.71
18	ประกอบอาชีพสุจริต	4	5	12	21	1.63
19	มีความเมตตากรุณา	1	4	15	20	1.55
20	มีมนุษยสัมพันธ์	5	6	8	19	1.48
20	มีความซื่อสัตย์สุจริต	4	6	9	19	1.48
20	ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์	4	5	10	19	1.48
23	ใฝ่หาความรู้และความจริง	4	8	4	16	1.24
23	เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี	4	6	6	16	1.24
25	มีสุขภาพจิตดี	4	5	5	14	1.09
26	พึ่งตนเอง	2	4	7	13	1.01
27	เสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม	3	6	3	12	0.93
27	มีความยุติธรรม	1	1	10	12	0.93
29	มีความกตัญญูกตเวที	1	6	4	11	0.85
29	มีความละเอียดและเกรงกลัว ต่อการประพฤติผิด	3	4	4	11	0.85
31	มีค่านิยมที่ถูกต้อง	2	2	5	9	0.70

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	เอกสารหลักฐาน			รวม	ร้อยละ
		หลักฐาน ป.1-2	คู่มือครู และแผนฯ ป.1	คู่มือครู และแผนฯ ป.2		
32	ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและ รู้จักปรับตัว	1	1	6	8	0.62
33	วางแผนในการทำงาน	2	2	2	6	0.46
34	ต่อต้านและไม่ลงสิ่งเสพติด	1	1	1	3	0.23
35	กระตือรือร้นและมุ่งมั่น	-	-	-	-	-
36	ตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วม ทางการเมือง	-	-	-	-	-
	รวม	150	467	664	1,283	

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า หลักฐานระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือครู และแผนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยส่วนรวม 34 ลักษณะ และมีลำดับความมากน้อยของแต่ละลักษณะ คิดเป็นร้อยละของความดีจากแหล่งข้อมูลทั้งหมด ดังนี้

ก. ลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่ปรากฏความถี่เรียงจากมากที่สุดตามลำดับ 10 ลำดับแรก ได้แก่

1. รักษาระเบียบวินัย ร้อยละ 11.84
2. มีความสามัคคี ร้อยละ 8.41
3. ความมีเหตุผล ร้อยละ 8.26
4. มีความกล้าหาญ ออกทน ร้อยละ 8.02
5. มีความรับผิดชอบ ร้อยละ 5.37

6. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ร้อยละ 5.14
7. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ร้อยละ 5.06
8. มีสติสัมปชัญญะ ร้อยละ 4.52
9. เป็นสุภาพชน ร้อยละ 4.28
10. มีความขยันหมั่นเพียร 3.66

ข. ลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่ปรากฏความดีเรียงจากน้อยที่สุดไปหามาก
ตามลำดับ 10 ลำดับ ได้แก่

1. คือกานและไม่ล่องสิ่งเสพติด ร้อยละ 0.23
2. วางแผนในการทำงาน ร้อยละ 0.46
3. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว ร้อยละ 0.62
4. มีค่านิยมที่ถูกต้อง ร้อยละ 0.70
5. มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤติผิด ร้อยละ 0.85
6. มีความกตัญญูกตเวที ร้อยละ 0.85
7. มีความยุติธรรม ร้อยละ 0.93
8. เสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม ร้อยละ 0.93
9. พึ่งตนเอง ร้อยละ 1.01
10. มีสุขภาพจิตดี ร้อยละ 1.09

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 แสดงประเภทของเนื้อหาสาระ และประเภทของพฤติกรรมที่พึงมี ของลักษณะความเป็นพลเมืองดี

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนประเภทเนื้อหาสาระ ที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งวิเคราะห์จากเนื้อหาในหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

ประเภทของเนื้อหา สาระ	1		2		3		4		5		6		7	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
ทักษะ (28)	4	14.28	4	14.28	12	42.85	7	25.00	1	3.57	-	-	-	-
สร้างเสริมลักษณะนิสัย (77)	1	1.29	10	12.90	48	62.33	6	7.79	6	7.79	6	7.79	-	-
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต(30)	7	23.33	6	20.00	13	43.33	4	13.33	-	-	-	-	-	-
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ (15)	-	-	-	-	11	73.33	3	20.00	1	6.67	-	-	-	-
รวม (150)	12	8.00	20	13.33	84	56.00	20	13.33	8	5.33	6	4.00	-	-

1	ขอเท็จจริง	5	การถือครองทรัพย์สิน	1	ความดี
2	ความคิดรวบยอด	6	ความสามารถและทักษะทางกาย	*	รอยละ
3	หลักสูตร	7	เจตคติ และค่านิยม		
4	การแก้ปัญหา				

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีเนื้อหาสาระที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี แบ่งตามประเภทของเนื้อหาสาระที่ปรากฏในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

กลุ่มทักษะ มีเนื้อหาประเภทที่ 3 (หลักการ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.85 รองลงมาได้แก่ประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ร้อยละ 25.00 และประเภทที่น้อยที่สุดคือประเภทที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์) ร้อยละ 3.57 ส่วนประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) และประเภทที่ 7 (เจตคติและค่านิยม) ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเนื้อหาประเภทที่ 3 (หลักการ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.33 และที่น้อยที่สุดคือประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา) ร้อยละ 1.29 ส่วนเนื้อหาประเภทที่ 7 (เจตคติและค่านิยม) ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาประเภทที่ 3 (หลักการ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.33 และรองลงมาคือ ประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา) ร้อยละ 23.33 ส่วนเนื้อหาประเภทที่ 5, 6 และ 7 ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีเนื้อหาสาระเพียง 3 ประเภท คือ ประเภทที่ 3 (หลักการ) ร้อยละ 73.33 ประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ร้อยละ 20.00 และประเภทที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์) ร้อยละ 6.67

โดยส่วนรวม หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เฉพาะหลักสูตรแม่บท มีเนื้อหาสาระที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี เป็นเนื้อหาสาระประเภทที่ 3 (หลักการ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.00 ของจำนวนเนื้อหาสาระทุกประเภท รองลงมาคือ เนื้อหาประเภทที่ 2 (ความคิดรวบยอด) และเนื้อหาประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ซึ่งต่างก็มีความถี่คิดเป็นร้อยละ 13.33 เท่ากัน และที่มีน้อยที่สุด คือประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) ร้อยละ 4.00 ส่วนเนื้อหาประเภทที่ 7 (เจตคติและค่านิยม) ไม่ปรากฏในเนื้อหาหลักสูตร

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนประเภทเนื้อหาสาระ ที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่วิเคราะห์จากเนื้อหาในคู่มือครู และแผนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประเภทของเนื้อหา สาระ	1		2		3		4		5		6		7	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
ทักษะ(121)	-	-	25	20.66	9	7.43	50	41.32	2	1.65	4	3.30	31	25.62
สร้างเสริมลักษณะนิสัย (232)	-	-	4	1.72	37	15.94	48	20.68	24	10.34	113	48.70	6	2.58
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (91)	12	13.18	16	19.76	41	45.05	15	16.48	-	-	2	2.19	3	3.29
การงานและพื้นฐานอาชีพ (25)	1	4.00	1	4.00	19	76.00	4	16.00	-	-	-	-	-	-
รวม (469)	13	2.77	48	10.23	106	22.60	117	24.94	26	5.54	119	25.37	40	8.52

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า คู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เสนอเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี แยกตามประเภทเนื้อหาสาระที่ปรากฏในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

กลุ่มทักษะ มีเนื้อหาประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.32 รองลงมาเป็นเนื้อหาประเภทที่ 7 (เจตคติและค่านิยม) ร้อยละ 25.62 ส่วนประเภทที่ปรากฏน้อยที่สุดคือประเภทที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์) ร้อยละ 1.65 และประเภทที่ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้คือประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา)

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเนื้อหาประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) มากที่สุด ร้อยละ 48.70 รองลงมาคือประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ร้อยละ 20.68 ส่วนประเภทที่ปรากฏน้อยที่สุด คือประเภทที่ 2 (ความคิดรวบยอด) ร้อยละ 1.72 และประเภทที่ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้คือประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา)

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาประเภทที่ 3 (หลักการ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.05 รองลงมาคือประเภทที่ 2 (ความคิดรวบยอด) ร้อยละ 19.78 ส่วนประเภทที่ปรากฏน้อยที่สุด คือประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) ร้อยละ 2.19 และประเภทที่ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้คือ ประเภทที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์)

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีเนื้อหาประเภทที่ 3 (หลักการ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.00 และประเภทเนื้อหาที่ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้ คือ ประเภทที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์) ประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) และ ประเภทที่ 7 (เจตคติและค่านิยม)

โดยส่วนรวมแล้ว คู่มือครู และแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีเนื้อหาสาระที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี เป็นเนื้อหาประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) มากที่สุด ร้อยละ 25.37 รองลงไปคือ เนื้อหาประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ร้อยละ 24.94 และประเภทที่ 3 (หลักการ) ร้อยละ 22.60 ส่วนประเภทเนื้อหาที่ปรากฏน้อยที่สุด คือประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา) ร้อยละ 2.77

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนประเภทเนื้อหาสาระที่มุ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งวิเคราะห์จากเนื้อหาในคู่มือครู และแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ประเภทเนื้อหาสาระ กลุ่มประสบการณ์	1		2		3		4		5		6		7	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
ทักษะ (194)	14	7.21	27	13.92	37	19.07	45	23.19	5	2.57	4	2.00	62	31.95
สร้างเสริมลักษณะนิสัย (347)	-	-	-	-	13	3.74	61	23.34	21	6.05	219	63.11	13	3.74
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (64)	20	31.25	8	12.50	12	18.75	5	7.81	-	-	1	1.56	10	20.12
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ (59)	-	-	-	-	11	18.64	0	0.00	10	27.11	24	40.67	2	3.30
รวม (664)	34	5.12	35	5.27	73	10.99	137	20.63	42	6.32	240	37.34	95	14.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า คู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ได้เสนอเนื้อหาสาระที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งจำแนกประเภทของเนื้อหาสาระ ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ได้ ดังนี้

กลุ่มทักษะ มีเนื้อหาประเภทที่ 7 (เจตคติและค่านิยม) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.95 รองลงมาคือเนื้อหาประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ร้อยละ 23.19 ประเภทเนื้อหาสาระที่น้อยที่สุดในกลุ่มนี้ คือประเภทที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์) ร้อยละ 2.57

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเนื้อหาประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.11 รองลงมาคือ เนื้อหาประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ร้อยละ 23.34 และประเภทเนื้อหาที่ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้ คือ ประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา) และ ประเภทที่ 2 (ความคิดรวบยอด)

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา) มากที่สุด ร้อยละ 31.25 รองลงมาคือ ประเภทที่ 7 (เจตคติและค่านิยม) ร้อยละ 28.12 ประเภทเนื้อหาที่ปรากฏน้อยที่สุด คือประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) ร้อยละ 1.56 และประเภทเนื้อหาที่ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้คือ ประเภทที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์)

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีเนื้อหาประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.67 รองลงไปคือเนื้อหาประเภทที่ 5 (การคิดสร้างสรรค์) ร้อยละ 27.11 ส่วนประเภทเนื้อหาที่ไม่ปรากฏในกลุ่มนี้คือ ประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา) และ ประเภทที่ 2 (ความคิดรวบยอด)

โดยส่วนรวมแล้ว คู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีเนื้อหาสาระที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี เป็นเนื้อหาประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) มากที่สุด ร้อยละ 37.43 รองลงมาคือประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ร้อยละ 20.63 และเนื้อหาประเภทที่ปรากฏน้อยที่สุด คือประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา) ร้อยละ 5.12

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนประเภทเนื้อหาสาระที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งวิเคราะห์จากเนื้อหาในเอกสารหลักสูตร ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

เอกสารหลักสูตร	ประเภทของเนื้อหาสาระ							รวม
	1	2	3	4	5	6	7	
หลักสูตรประถมศึกษา ระดับป.1-2	12	20	84	20	8	6	-	150
คู่มือครู-แผนการสอนชั้น ป.1	13	48	106	117	26	119	40	469
คู่มือครู-แผนการสอนชั้น ป.2	34	35	73	137	42	248	95	664
รวม	59	103	263	274	76	373	135	1,283
ลำดับ	7	5	3	2	6	1	4	

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาสาระที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี เป็นเนื้อหาประเภทที่ 6 (ความสามารถและทักษะทางกาย) มากที่สุด มีความถี่ 373 ครั้ง รองลงมาได้แก่เนื้อหาประเภทที่ 4 (การแก้ปัญหา) ความถี่ 274 ครั้ง และเนื้อหาประเภทที่ 3 (หลักการ) ซึ่งมีความถี่ 263 ครั้ง ส่วนประเภทเนื้อหาที่ปรากฏน้อยที่สุด คือเนื้อหาประเภทที่ 1 (ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา) มีความถี่ 59 ครั้ง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงลักษณะความเป็นพลเมืองที่จำแนกตามลักษณะพฤติกรรมที่พึงมี ซึ่งวิเคราะห์จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมปีที่ 1-2 คู่มือครู และแผนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	หลักสูตรร.ป. 1-2			คู่มือครู-แผนป. 1			คู่มือครู-แผนป. 2			รวมแต่ละพฤติกรรม		
	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค
1. ความรับผิดชอบ	2	6	2	8	4	7	18	17	5	28	27	14
2. มีความซื่อสัตย์	-	4	-	2	4	-	1	7	1	3	16	1
3. รักษาระเบียบวินัย	9	-	1	51	4	4	70	9	4	130	13	9
4. มีสติ สัมปชัญญะ	8	-	-	23	1	-	25	1	-	56	2	-
5. มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการประพฤตินิย	1	2	-	2	2	-	3	1	-	6	5	-
6. มีความขยันหมั่นเพียร	2	-	-	10	-	-	35	-	-	47	-	-
7. ประหยัด	2	1	-	6	-	-	12	-	1	20	1	1
8. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	1	1	-	2	38	-	1	23	-	4	62	-
9. มีความกล้าหาญและอดทน	6	-	-	21	-	-	75	1	-	102	1	-
10. ใฝ่หาความรู้และความจริง	4	-	-	8	-	-	4	-	-	16	-	-
11. มีค่านิยมที่ถูกต้อง	1	-	1	2	-	-	3	-	2	6	-	4

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	หลักสูตรฯป.1-2			คู่มือครู-แผนฯป.1			คู่มือครู-แผนฯป.2			รวมแต่ละพฤติกรรม		
	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค
12. ประกอบอาชีพสุจริต	4	-	-	5	-	-	12	-	-	21	-	-
13. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	10	-	-	31	-	-	24	-	-	65	-	-
14. กระตือรือร้นและมุ่งมั่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15. ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์	4	-	-	5	-	-	9	1	-	18	1	-
16. วางแผนในการทำงาน	2	-	-	2	-	-	2	-	-	6	-	-
17. มีสุขภาพจิตดี	4	-	-	5	-	-	5	-	-	14	-	-
18. รักษาความสะอาด	4	-	2	4	-	11	15	1	8	23	1	21
19. พึ่งตนเอง	2	-	-	4	-	-	7	-	-	13	-	-
20. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย	-	4	-	1	13	-	3	2	-	4	19	-
21. มีความสามัคคี	-	5	-	-	39	-	-	64	1	-	108	1
22. มีความเสียสละและเห็นแก่ส่วนรวม	-	3	-	-	5	1	-	3	-	-	11	1
23. มีความเชื่อเพื่อเชื่อ	-	4	-	-	8	-	1	18	-	1	30	-
24. มีความเมตตา กรุณา	-	1	-	-	4	-	-	14	1	-	19	1

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	หลักสูตรฯ ป.1-2			คู่มือครู-แผนฯป.1			คู่มือครู-แผนฯ ป.2			รวมแต่ละพฤติกรรม		
	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค
25. มีความกตัญญูต่อบุคคล	-	1	-	-	5	1	-	2	2	-	8	3
26. เป็นสุภาพชน	-	7	-	3	26	-	1	19	-	4	52	-
27. มีความยุติธรรม	-	1	-	-	1	-	-	10	-	-	12	-
28. ความมีเหตุผล	14	1	-	56	1	-	34	-	-	104	2	-
29. ขอมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัว	-	-	1	-	-	1	6	-	-	6	-	2
30. มีมนุษยสัมพันธ์	-	5	-	-	-	6	-	-	8	-	19	-
31. ท่อทานและไม่ลองสิ่งเสพติด	1	-	-	1	-	-	1	-	-	3	-	-
32. รู้จักใช้และสงวนรักษาสาธารณสมบัติทรัพย์สิน ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	-	-	3	-	-	5	-	-	24	-	-	32
33. เป็นผู้ผลิต และผู้บริโภคที่ดี	4	-	-	6	-	-	5	1	-	15	1	-
34. ตระหนัก สนใจ และมีส่วนร่วมทางการเมือง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี	หลักสูตรฯ ป.1-2			คู่มือครู-แผนฯป. 1			คู่มือครู-แผนฯป.2			รวมแต่ละพฤติกรรม		
	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค
35. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	-	-	4	-	-	12	-	-	18	-	-	34
36. มีความภูมิใจในความเป็นไทย	-	-	5	1	-	7	-	-	23	1	-	35
รวม	85	46	19	259	161	49	372	202	90	716	409	158
รวมยอดแต่ละแหล่งข้อมูล		150			409			664			1,203	
ร้อยละ	50.66	30.66	2.66	55.22	34.32	10.44	56.02	30.42	13.55	55.80	31.07	12.99

หมายเหตุ ก หมายถึง พฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง

ข หมายถึง พฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น

ค หมายถึง พฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 คู่มือครู และแผนการสอน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในลักษณะของพฤติกรรมที่พึงมี แยกในแต่ละแหล่งข้อมูลจะเป็นดังนี้

ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ที่เป็นแม่บท มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีในแต่ละพฤติกรรม มีพฤติกรรมที่ปรากฏมากที่สุด คือพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) ซึ่งมีความถี่ 85 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 56.66 รองลงมาคือ พฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ข) มีความถี่ 46 ครั้ง ร้อยละ 30.66 และพฤติกรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดจากแหล่งข้อมูลดังกล่าวนี้ คือพฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม (ค) ซึ่งมีความถี่ 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.66 ของจำนวนความถี่ทั้งหมด

ในคู่มือครู และแผนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกกลุ่มประสบการณ์ มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีในแต่ละพฤติกรรม มีพฤติกรรมที่ปรากฏมากที่สุด คือพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) ความถี่ 259 ครั้ง ร้อยละ 55.22 รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ข) ความถี่ 161 ครั้ง ร้อยละ 34.32 และพฤติกรรมที่ปรากฏน้อยที่สุด คือพฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม (ค) ซึ่งมีความถี่ 49 ครั้ง ร้อยละ 10.44

ในคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทุกกลุ่มประสบการณ์ มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีในแต่ละพฤติกรรม มีพฤติกรรมที่ปรากฏมากที่สุด คือ พฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) ความถี่ 372 ครั้ง ร้อยละ 56.02 รองลงมาคือ พฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ข) ความถี่ 202 ครั้ง ร้อยละ 30.42 และพฤติกรรมที่ปรากฏน้อยที่สุด คือพฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม (ค) ความถี่ 90 ครั้ง ร้อยละ 13.55

เมื่อพิจารณาแยกในแต่ละลักษณะของความเป็นพลเมืองดี โดยเลือกเฉพาะลักษณะที่ปรากฏมากที่สุดเรียงไปหาน้อยตามลำดับ (ถือเอาลำดับที่ปรากฏในตารางที่ 6) จะปรากฏพฤติกรรมที่พึงมี ดังนี้

ลำดับที่ 1 รักษาระเบียบวินัย เป็นพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด ซึ่งมีความถี่ 130 ครั้ง รองลงมาคือพฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ข) มีความถี่ 13 ครั้ง และพฤติกรรมที่ปรากฏน้อยที่สุด คือพฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม (ค) ความถี่ 9 ครั้ง

ลำดับที่ 2 ความสามัคคี เป็นพฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ช) มากที่สุด ความดี 108 ครั้ง และเป็นพฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม (ค) เพียง 1 ครั้ง ส่วนพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเองไม่ปรากฏ

ลำดับที่ 3 ความมีเหตุผล เป็นพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด คือ มีความดี 104 ครั้ง และพฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ช) มีความดีเพียง 2 ครั้ง ส่วนพฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม (ค) ไม่ปรากฏ

ลำดับที่ 4 ความกล้าหาญและอดทน เป็นพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) เกือบทั้งหมด ความดี 102 ครั้ง และเป็นพฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ช) เพียง 1 ครั้ง นอกนั้นไม่ปรากฏ

ลำดับที่ 5 ความรับผิดชอบ เป็นพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด มีความดี 28 ครั้ง รองลงมาคือพฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ช) ความดี 27 ครั้ง และพฤติกรรมที่ปรากฏน้อยที่สุด คือพฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม (ค) ความดี 14 ครั้ง

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงประเภทของพฤติกรรมที่พึงมีของลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่วิเคราะห์จากหลักสูตรคู่มือครู และแผนการสอน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์

	ทักษะ			สร้างเสริม ลักษณะนิสัย			สร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต			ปฏิบัติงาน และพื้นฐานอาชีพ			รวม		
	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค
หลักสูตรประถมศึกษา ชั้น ป. 1-2	20	7	1	38	29	10	15	9	6	12	1	2	85	46	19
คู่มือครู-แผนการสอน ชั้น ป.1	67	48	6	129	90	13	45	21	25	18	2	5	259	161	49
คู่มือครู-แผนการสอน ชั้น ป.2	66	60	48	209	117	21	27	20	17	50	5	4	372	202	90
รวม	173	115	55	376	236	44	87	50	48	80	8	11	716	409	158
รวมยอดทุกกลุ่ม		343		656			185			99			1,283		
ร้อยละ	50.43	33.52	16.03	57.31	35.97	6.70	47.02	27.02	25.94	80.80	8.00	11.11	55.80	31.87	12.31

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 12 แสดงว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และ คู่มือครูและแผนการสอน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความ เป็นพลเมืองดี ดังนี้

1. ในหลักสูตรแม่บทระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะ ความ เป็นพลเมืองดีในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ เป็นลักษณะของพฤติกรรมที่พึงมี ปรากฏดัง นี้

กลุ่มทักษะ มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด ความถี่ 20 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด ความถี่ 38 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มาก ที่สุด ความถี่ 15 ครั้ง

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด ความถี่ 12 ครั้ง

จะเห็นว่าทุกกลุ่มประสบการณ์ มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด เมื่อรวมความถี่แล้ว ปรากฏว่ามีความถี่ 85 ครั้ง

2. ในคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะ ความ เป็นพลเมืองดีในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามลักษณะพฤติกรรมที่พึงมีดังต่อไปนี้

กลุ่มทักษะ มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด ความถี่ 67 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด ความถี่ 129 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด ความถี่ 45 ครั้ง

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีพฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มากที่สุด ความถี่ 18 ครั้ง

โดยส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่าทุกกลุ่มประสบการณ์ในคู่มือครูและแผนการสอน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มากที่สุด ซึ่งรวมความถี่ทั้งหมด
แล้ว 259 ครั้ง

3. ในคู่มือครูและแผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะ
ความเป็นพลเมืองดีในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ มีลักษณะพฤติกรรมที่พึงมี ดังนี้

กลุ่มทักษะ มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มากที่สุด มีความถี่ 86 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มากที่สุด
ความถี่ 209 ครั้ง

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มาก
ที่สุด ความถี่ 27 ครั้ง

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มากที่สุด
ความถี่ 50 ครั้ง

เมื่อรวมทุกกลุ่มประสบการณ์แล้ว ปรากฏว่าในคู่มือครูและแผนการสอน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีเนื้อหาที่บ่งบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดี เป็นพฤติกรรมที่พึงมี
ของตนเองมากที่สุด ความถี่รวม 372 ครั้ง

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ทุกแหล่งข้อมูลในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ จะปรากฏ
ลักษณะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งพิจารณาค่าความประเทพฤติกรรมที่พึงมี ดังนี้

กลุ่มทักษะ มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.43

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ 57.31 ของกลุ่ม

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มากที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 47.02 ของกลุ่ม

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีพฤติกรรมที่พึงมีของตนเอง (ก) มากที่สุด
ร้อยละ 80.80 ของกลุ่ม

เมื่อจำแนกพฤติกรรมที่พึงมีจากลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ปรากฏในแต่ละกลุ่ม

ประสบการณ์ ซึ่งรวมจากทุกแหล่งข้อมูล มีความถี่เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีความถี่ 656 ครั้ง ร้อยละ 44.03
2. กลุ่มทักษะ มีความถี่ 343 ครั้ง ร้อยละ 26.73
3. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความถี่ 185 ครั้ง ร้อยละ 14.41
4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีความถี่ 99 ครั้ง ร้อยละ 7.71

เมื่อมองภาพรวมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงมีของลักษณะความเป็นพลเมืองดีในเนื้อหาหลักสูตรแม่บทระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 คู่มือครูและแผนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 แล้ว สรุปจำนวนพฤติกรรมที่พึงมีจากแหล่งข้อมูลทั้งหมด จำนวนความถี่รวม 1,283 ครั้ง จำแนกเป็นแต่ละพฤติกรรม ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้

1. พฤติกรรมที่พึงมีต่อตนเอง (ก) มีความถี่ 716 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55.80 ของจำนวนความถี่ทั้งหมด
2. พฤติกรรมที่พึงมีต่อผู้อื่น (ข) มีความถี่ 409 ครั้ง ร้อยละ 31.87
3. พฤติกรรมที่พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม (ค) ความถี่ 158 ครั้ง ร้อยละ 12.31

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย